

Orijinal Soru: Klinik Bilimler 162

162.Aşağıdaki bulgulardan hangisinin hiperparatiroidizmde görülmesi en az olasıdır?

- A) Kemiklerde diffüz demineralizasyon (osteopenik görünüm)
- B) Subperiostal-subkortikal kemik rezorpsiyonları
- C) Kalvaryumda atılmış pamuk görünümü
- D) Brown tümörü (osteoklastoma)
- E) Yumuşak doku kalsifikasyonları

Doğru Cevap:C

DERS NOTLARIMIZDAN REFERANSLAR

(Bu referanslar; soru kitabı Tüm Tus Soruları, Kamp notlarımız ya da non spesifik slaytlardan DEĞİL, sadece güncel ders notlarımızdan verilmiştir. Bu notları şubelerimizde kolayca edinip, referansları kontrol edebilirsiniz.)

İLGİLİ NOTLAR

Primer hiperparatiroidizmde tüm bulguları yazdık. **Özel kafa grafisini de resim olarak gösterdik.**

Klinik Bilimler 162. soru
Tusdata Dahiliye Ders Notu Fasikül 3 1. Fasikül Sayfa 052

52

TUS H

Primer Hiperparatiroidizm:

• **Etiyoloji:**

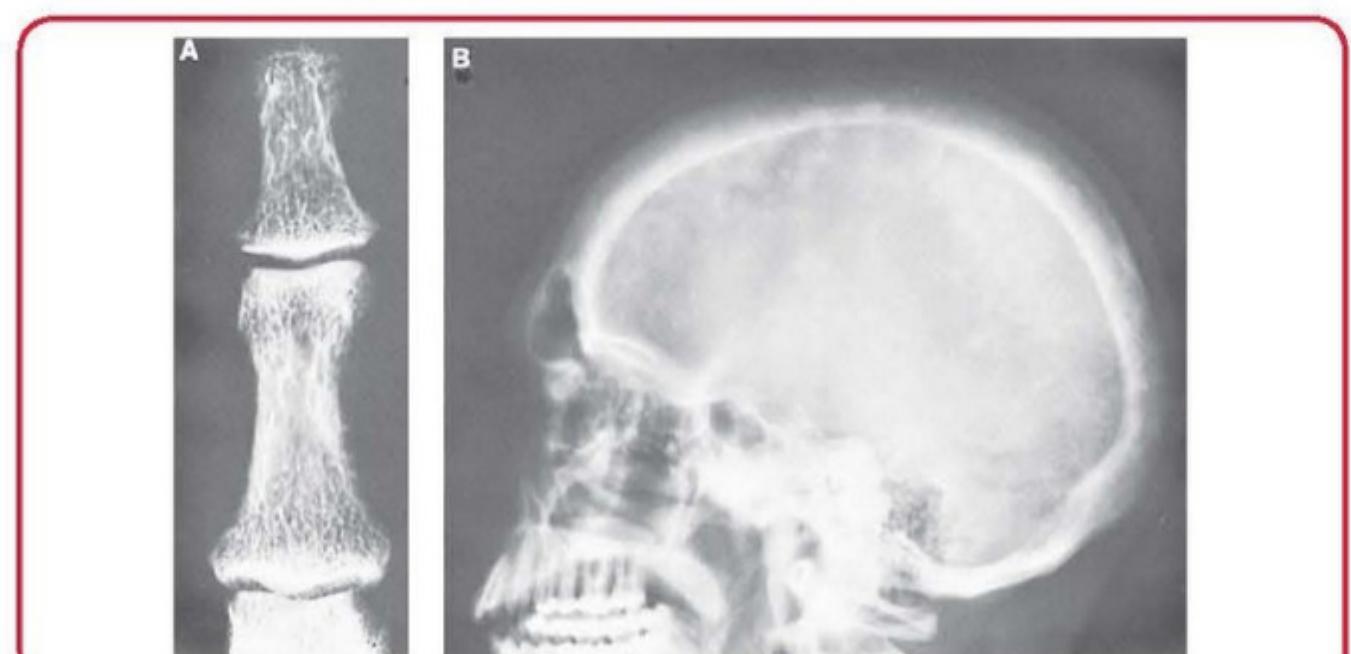
- ✓ En sık nedeni **soliter paratiroid adenomdur**.
- ✓ Nadiren paratiroid hiperplazi ve karsinomuna bağlı olabilir.
- ✓ Paratiroid karsinom nadir görülür, hiperparatiroid hastalarda ciddi hiperkalsemi, boyunda palpe edilen kitle ve ses kısıklığı durumlarında aklı gelmelidir.
- ✓ MEN ile birlikte olabilir (MEN I ve MEN II A).

• **Klinik:**

- ✓ **En sık** tablosu **asemptomatik hiperkalsemidir**.
- ✓ Semptomatik hastalarda renal, nöromusküler, iskelet sistemi ve diğer sistem bulguları görülür (bulgular yukarıdaki tabloda özetlenmiştir).

✓ **Kemik bulguları:**

- **Osteopeni, osteoporoz**
- Kemik kistleri, Brown tümörü
- Osteitis fibroza sistika (kafa grafisinde ekilmiş tuz - biber manzarası)
- Subperiostal kemik rezorpsiyonu (el grafisinde falankslarda gösterilir)
- Kortikal kemikte incelme

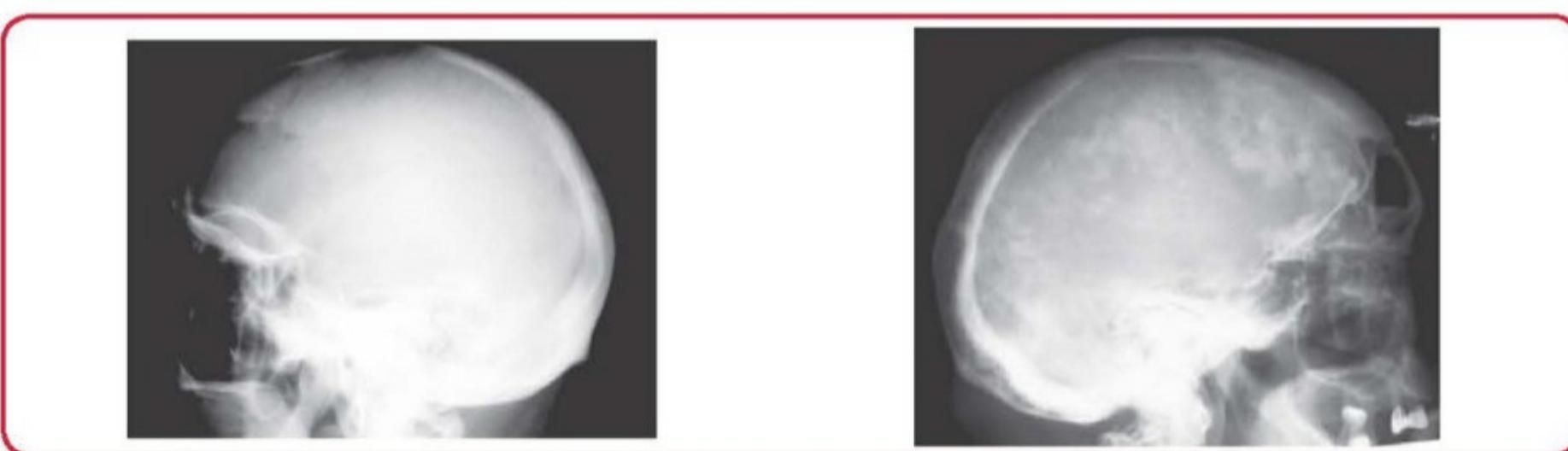
(A) Subperiosteal rezorpsiyon, (B) Hiperparatiroidizmde görülen tuz biber manzarası ve demineralizasyon

• **Tanı ve laboratuvar:**

Klinik Bilimler 162. soru
Tusdata Dahiliye Ders Notu Fasikül 3 1. Fasikül Sayfa 056

Radyografi:

- Uzun kemiklerde genleşme, büyümeye, kortikal kalınlaşma, trabeküler kabalaşma, litik ve sklerotik değişiklikler görülür.
- Erken dönemde kafa kemiklerinde **osteoporosis circumscripta** beklenir.
- Geç dönemde kafatasında **atılmış pamuk manzarası** görülür.
- Trabeküler işaretlerin belirginleşmesi, kafa kaidesinin düzleşmesi (platibazia) diğer bulgulardır.

Osteoporosis circumscripta

Atılmış pamuk manzarası

Kafa grafisinde **atılmış pamuk** görünümü ise **Paget hastlığında** görülür.

Tedavi:

Hiperkalsemi Nedenleri

1. Neonatal/İnfantil

- Maternal hastalıklar: Aşırı D vitamini alımı, hipoparatiroidi, psödohipoparatiroidi
- Neonatal hastalıklar: İyatrojenik (aşırı A ve D vitamini ve kalsiyum alımı), fosfat eksikliği, cilt altı yağ nekrozu, Williams sendromu, hiperparatiroidi, Jansen metafizyal kondrodisplazisi, idiyopatik infantil hiperkalsemi, laktaz-disakkaridaz eksikliği, infantil hipofosfatazya, mukolipidoz tip 2, mavi bebek bezî sendromu, Bartter tip 1 ve 2, distal renal tübüler asidoz, osteopetrozda kemik iliği nakli sonrası, adrenal yetmezlik, ağır konjenital hipotiroidi ve hipertiroidi

2. Hiperparatiroidi

- Sporadik
  - Paratiroid hiperplazisi, adenom veya karsinom

b. Ailesel

- Neonatal ağır hiperparatiroidi (kalsiyum algılayıcı reseptör mutasyonu)
- MEN 1, MEN 2A, MEN 2B, MEN4
- McCune Albright sendromu
- Ailesel izole hiperparatiroidi

c. Sekonder/Tersiyer

- Postrenal transplantasyon
- Kronik hiperfosfatemi

d. Maligniteye bağlı hiperkalsemi

- PTH salınımı
- Kemik metastazı

3. Ailesel hipokalsiürük hiperkalsemi

Kalsiyum algılayıcı reseptör mutasyonudur

4. Aşırı kalsiyum veya D vitamini alımı

- Süt alkali sendromu
- Aşırı miktarda kalsiyum veya D vitamini alımı
- Granülomatöz hastalıklarda kalsitriol sentezinde artış (sarkoidoz, kedi tirmiği hastalığı, tüberküloz, histoplazmoz, koksidiyodomikoz, lepra, HIV, CMV, kronik inflamatuvar bağırsak hastalığı)
- Maligniteler (primer kemik maligniteleri, metastazlar, lösemi-lenfomalar, disgerminom, feokromasitoma)
- Williams sendromu

5. İmmobilizasyon

6. Diğer nedenler

- İlaçlar: Tiazidler, lityum, A vitamini, kalsiyum, alkaliler, antiöstrojenler, aminofilin
- Total parenteral beslenme
- Endokrin nedenler
- VIP salgılayan tümörler
- Akut veya kronik böbrek yetmezliği/alüminyum verilmesi
- Hipofosfatazya

Klinik Bilimler 162. soru

Tusdata Pediatri Ders Notu 3. Fasikül
Sayfa 799

- Kas güçsüzüğü, anoreksi, bulantı-kusma, hipotonî
- Kabızlık, polüüri, polidipsi, kilo kaybı, ateş
- Yumuşak dokularda metastatik kalsifikasyon
- Nefrokalsinozis, böbrek yetmezliği
- Üriner sistemde kalsiyum taşları
- Korneada kalsiyum çökmesi (band keratopati)
- QT kısalması, hipertansiyon
- Gastrik ülser ve akut pankreatit
- Ağır olgularda kemiklerde deformite ve kırıklar.
- Sekel olarak, mental retardasyon, konvulsyon ve körlük olabilir.

Klinik Bilimler 162. soru
Tusdata Pediatri Ders Notu 3. Fasikül Sayfa 800**Laboratuvar Bulguları:**

- Serumda kalsiyum yüksek ($>12 \text{ mg/dL}$), fosfor düşüktür ($<3 \text{ mg/dL}$). Magnezyum düşük olabilir. Fosfatürü vardır ve tübüler fosfor reabsorbsiyonu (TPR) $<90\%$ 'dır.
- Kemik tutulumu varsa **ALP yüksektir**.
- **PTH ve kalsitriol yüksektir**.
- **Kalsitonin düzeyleri normaldir**
- Akut hiperkalsemide kalsitonin artarken, hiperparatiroidi gibi kronik hiperkalsemilerde normaldir.
- **Subperiostal kemik rezorbsiyonu en karakteristik radyografik bulgudur ve özellikle el falankslarında görülür**.
- **Radyografide Brown tümör (osteitis fibroza kistikta) görülür** (mandibula başta olmak üzere kafa kemiklerinde güve yeniği, tuz-biber veya buzlu cam manzarası).

Tedavi:

- Etiyolojik neden adenom veya hiperplazi ise, cerrahi eksplorasyon uygulanır.

Akut hiperkalsemi tedavisi

1. Hipokalsemide ilk yapılacak intravenöz agresif sıvı replasmanıdır (%0.9NaCl).
2. İtravenöz hidrasyon ile beraber 1-2 mg/kg furosemid verilir.
3. Prednisone; gastrointestinal sisteminde kalsiyumun geri emilimini azaltır.
4. Kalsitonin: Kemik rezorbsiyonunu inhibe eder, etkisi sınırlıdır.
5. Bifosfonatlar (IV veya PO) osteoklastik aktiviteyi baskılarak kemik rezorbsiyonunu inhibe eder.
6. Tüm tedavilere dirençli hastalarda hemodializ serum kalsiyumunu hızla düşürür.

SPOT BİLGİLER

- Akiz guatr ve hipotiroidinin en sık nedeni... Hashimoto
- Hashimoto'da patognomonik hicre... Askanazi (Hurtle)
- Hashimoto'ya yatkınlık yaratan hastalıklar... Down/ Turner/Klinefelter/Konjenital Rubella/ Otoimmün poliglandüller sendromları
- Hashimotodaki antikorlar... Anti peroksidad (Anti-TPO) /Anti-tirotoglobulin/ Tirotropin reseptör blokan antikor
- Hashimoto'da en sık saptanan antikor... Anti peroksidad (Anti-TPO)
- Hashimoto'da en sık başvuru... Guatr ve büyümeye geriliği

- **OPS Tip-1 major komponentleri...** Hipoparatiroidi/ Adrenal yetmezlik/Mukokutanöz kandidiasis
- **OPS Tip-2 major komponentleri...** Hashimoto tiroiditi/Adrenal yetmezlik/Tip-1 DM
- **Endemik iyot eksikliği kompanse döneminde laboratuvar...** T₄ düşük, T₃ yüksek, TSH hafif yüksek
- **Endemik kretenizm miksödematoz tipi bulguları...** Piramidal belirtiler / Mental retardasyon/ atrofik tiroid bezi - hipotiroidi / büyümeye geriliği / seksüel gelişim geriliği
- **Endemik kretenizm nörolojik tipi bulguları...** Piramidal belirtiler / Mental retardasyon/ guatr - ötiroid / Büyümeye ve pubertal gelişim normal
- **Hipertiroidinin en sık nedeni...** Graves
- **Graves hangi doku grubu ile ilişkili...** HLA-DR3 ve HLA-B8

- **Klor düzeyi yüksektir.** Hafif hiperkloremik metabolik asidoz bulunabilir (%80).
- **Klor/fosfat oranı > 33 olması** tanisaldır.
- Hastaların %10-40'ında alkalen fosfataz yüksektir.
- **Normokalsemik primer hiperparatiroidi** (primer hiperparatiroidide serum kalsiyumunun normal olması)
  - ✓ **Nedenleri**
    - D vitamini eksikliği
    - Hipoalbüminemi
    - Aşırı hidrasyon
    - Diyetle yüksek fosfat alımı
  - Hastaların çoğu rutin radyolojik incelemelerde kemik lezyonu saptanmaz.

Klinik Bilimler 162. soru

Tusdata Genel Cerrahi Ders Notu 1. Fasikül Sayfa 316

- karakteristik bulguları vardır.
- Kafa graflerinde kemik korteksinin aşınmasına bağlı "**benekli**" (tuz biber manzarası) görünüm saptanabilir.
  - El graflerinde karakteristik olarak orta ve distal falankslarda **subperiostal rezorbsiyonu** görülebilir.
  - **Kemik mineral dansitometri** çalışmaları, primer hiperparatiroidinin kemiğe etkilerini değerlendirmede giderek daha sık kullanılmaktadır. Primer hiperparatiroidide, **osteoporoz** tanısını koymada standart yöntem haline gelmiştir.
  - Primer hiperparatiroidili hastada fizik muayenede boyunda kitle saptanması ya **paratiroid kanserini** düşündür ya da tiroide ait bir kitledir. Kanser dışında paratiroid tümörleri genellikle ele gelen kitleler oluşturmaz.

Primer Hiperparatiroidinin Biyokimyasal Özellikleri

Test	Değişiklik
Kalsiyum	Artmış (normokalsemik PHT'de normal)
İntakt PTH	Artmış veya orantısız şekilde yüksek
Klorür	Artmış veya yüksek normal
Fosfat	Düşük veya düşük normal
Cl/P oranı	Artmış (>33)
Magnezyum	Normal veya düşük
Ürik asid	Normal veya artmış
Alkalen fosfataz	Normal veya artmış (kemik hastalığı)
Asid-baz dengesi	Hafif hiperkloremik metabolik asidoz
Ca:kreatinin klirens oranı	>0.02
1,25 dihidroksi vit D	Normal veya artmış
24 saatlik idrar kalsiyumu	Normal veya yüksek

- **Benign ailesel hipokalsiürik hiperkalsemi için Ca:kreatinin klirens oranı <0.01)**
- **Biyokimyasal profil primer hiperparatiroidiye benzer.** Ancak benign ailesel hipokalsiürik hiperkalsemide 24 saatlik idrar kalsiyum atılımı ayırt edici birimde düşüktür. (<100 mg/dL) ayrıca serum kalsiyumunun kreatinin klirensine oranı genellikle 0.01' den azdır.